

Om Lofotfiskeriet

Mar 1862.

Under 21 August sidstleden er for Hans Majestæt Kongen fremlagt følgende af Døphynschefen ved Lofotfiskeriet, Premierlieutenant Olsen, afgivne Beretning om Lofotfiskeriet i 1862:

Ifølge den for Døphynschefen givne Instrux har jeg herved den Ære at afgive en samlet Beretning om afvigte Vinters Lofotfiske samt om Døphynets og de extraordinaire Dommeres Virksomhed under samme.

Efter lange vedholdende Storme indtraadte der ved Marsstiftet roligt Veir og i Januar og Februar Maaneder var det ifkuns ganske enkelte Dage at der ikke gaves Søveir for idetmindste de med gode Redskaber udrustede Fiskere; i Marts og April var Veiret derimod atter mere uroligt, saa at det var hyppigere Tilfælde, at Fisket ikke kunde drives og navnlig Garn ikke træktes.

Paa flere Steder ligesaa Kanstadsfjorden til Lofotodden formærkedes Skrei allerede tidligt i Januar Maaned og inden Maanedens Slutning var den i stor Mængde paa hele Strækningen oftenfor Glakstads.

Det var imidlertid alene Hjemfolket og ganske enkelte fremmede Fiskere, som benyttede denne tidlige Anledning til Fiske. Mængden af Almue naaede i Vinter sildigere frem til Lofoten end Tilfældet har været i senere Aar; i nogen større Mængde indfandt den sig ikke før end i Februar og først midt i denne Maaned var omtrentlig Totrediedele af den fremmede Almue ankommen.

Denne sildige Fremkomst var vel for en stor Deel forarsaget ved ugünstigt Reiseveir, men ogsaa flere andre Omstæn-

digheder virkede dertil. I Slutningen af forrige Aar og paa flere Steder ligetil Midten af Januar Maaned forefaldt der et ikke ubetydeligt Sildefiske, som hindrede mange af de til Lofoten bestemte Fiskere fra at begive sig paa Vei dithen til en tidligere Tid. Dertil kom, at flere Bygdefarsjægter under den orkanagtige Storm, som rasede i Nordland den 26de December, forulykkedes, hvorved der gjordes Forsinkelse for de Fiskere, der med dem havde fragtet deres Søbrugsredskaber, og endelig var det Tilfælde, at Fjordbundene i Vessen og Nanen vare tilfrosne saalænge, at den der hjemmehørende Almue hørte blandt dem, der senest naaede frem til Lofoten.

Massen af de fremmede Fiskere søgte ogsaa iaar til Ostlofoten, dog bleve Værene oftest for Henningsvær ikke fuldt belagte. Til Straaen og Svolver søgte vel en talrig Almue, men Henningsvær blev dog først fuldt belagt ligesom stor Almue stadig blev liggende der. Til Stamfud søgte fra først af flere Fiskere end sædvanligt, medens til Værene vestenfor kom omtrent den samme Almue som tidligere.

Skjønt ogsaa i Rastfundet og Sfnæsfiorden var sporet Fisk allerede i Januar, blev der dog intet Fiske paa første Sted og til Sfnæsfiorden søgte ingen talrigere Almue senere de første Dage af Februar. Der faldt da et ret godt Linefiske, fornemmelig indenfor det saakaldte Rev, hvor der fra den 10de til den 19de Februar var omtrent 700 Lines og Dybsagnfiskebaade. Ogsaa ved de Fjorden nærmest liggende Vær faldt der samtidigt temmelig godt Linefiske. Derimod var Fisket misligt for Garnbruket, som iffluns gjorde nogenlunde Fangst ved Udfiget af Fjorden mellem den 20de og den 25de Februar. I Begyndelsen af Marts var Fisket i Fjorden ganske tilende, saa at Almuen drog andetsteds hen. Det største Antal Baade, som paa eengang daglig gienem nogen Tid var tilfede i Fjorden, udgjorde omtrent 1000, iberegnet dem, der med Natteliggen i Svolver og Straaen søgte derind. Den 10de Februar henlaa i Havnene i Fjorden 25 Kjøbefartøier, hvilket Antal dog senere forøgedes til henved 60; de første Dage af Marts forlode atter de fleste af Fartøierne Fjorden. Naaget det heldent gode Veir og den ikke ubetydelige Almue, som var tilfede, var Udbyttet af Sfnæsfiordfisket dog betydelig mindre end forrige Aar.

I Brettesnæs fishedes ret godt mod Slutningen af Januar,

paa hvilken Tid ogsaa alt Huusrum var optaget; men da Fisket i Sfnæsfiorden begyndte, søgte Almuen derhen og senere drevs der saagodtsom intet Fiske ved Brettesnæs.

I Straaen og Svolver var Fisket allerede tidligt ujevnt og ubetydeligt. Paa Linerebsfaber fishedes dog fornemmelig i Straaen ret godt, men for Garnfiskernes Vedkommende var Udbyttet paa begge Steder idetheletaget meget misligt og vedholdende stormende Veir fra Marts Maanedes Begyndelse - navnlig den 14de og 17de Marts - foraarsagede Sammenviklinger og et deraf følgende ikke ubetydeligt Tab af Redskaber. Enfælde af de til Straaen komne Garnbaade søgte derfor allerede tidligt hen til andre Steder, navnlig til Stamfud, Stene og Ure, men Hjerheden forblev liggende indtil i Slutningen af Marts, hvorefter nogle begave sig til Vestlofoten, andre til Finmarken og de øvrige paa Hjemveien.

Paa Strækningen mellem Svolver og Hopen, hvor en temmelig talrig Almue var forsamlet og hvor der fra Fiskets Begyndelse af var meget lovende Udfigter, var Fisket vistnok endel bedre end paa nysnævnte Steder, men dog - naar undtages enkelte Dage - den hele Tid meget ujevnt især i Kabelvaag, og da det allerede midt i Marts var i kændeligt Aftagende, flyttede Storstedelen af de derværende fremmede Fiskere til Vestlofoten.

Ved Henningsvær og tilbeels ogsaa ved Hopen vedvarede det i Januar begyndte Fiske, uden egentlig at være rigt dog idetheletaget jevnt godt paa Linerebsfaber, mindre og mere ujevnt paa Garn for det første Steds Vedkommende indtil henimod Udgangen af Marts, ved Hopen derimod ifflun til Midten af Maaneden. Senere aftog Fisket mærkeligt paa begge Steder. Endeel af de i Hopen liggende Fiskere søgte derefter til Vestlofoten.

Den nordenfor Lofoten hjemmehørende og den øvrige til Finmarksfisket bestemte Almue begav sig paa Reise nordover omtrent den 20de Marts, og da Haabet om nyt Indsig af Fisk under Ostlofoten maatte opgives, begyndte ogsaa fort efter Rejsen af den i Ostlofoten liggende fremmede Almue at begive sig hjemover. Mange bleve dog ved stormende Veir opholdte ligetil den 11te April, men ved Marts Maanedes Udgang kunde Ostlofotfisket betragtes som ganske tilende.

Uagtet der enkelte Søveirsdage sidst i Januar ved Stamfund, Stene og Ure gjordes en Fangst, 3 à 4 Hundrede Fiske pr. Baad, blev Fisket dog for disse Værs Bedkommende paa Grund af Almuens sildige Fremkomst uden synderlig Betydning for midt i Februar, og end ikke da var synderlig talrig Almue kommen tilstede. I Lidsrummet mellem den 20de og 28de Februar stod der betydelige Fiskemasser under Land ved Stamfund og Fisket var da enkelte Dage endogsaa meget rigt. Ved Efterretningen herom og paa Grund af det mindre gode Fiske i Østlofoten søgte endeel Almue og mange Kjøbefartøier derhen, men allerede fra den 16de Marts blev Fisket ogsaa paa denne Strækning ubetydeligt og usjvnt. De Baade, der satte Redskaber langt fra Land, gjorde dog ret god Fangst. Mod Udgangen af Marts var ogsaa Fisket her i det Væsentlige forbi, dog fortsattes det af et mindre Antal Baade indtil den 10de April.

Ogsaa paa Strækningen vestenfor Arebjerget blev Vinesfisket i Slutningen af Januar og Begyndelsen af Februar drevet med ret godt Udbytte af en rigtignok ikke talrig Almue, men da Aagnsild var vanskelig at erholde, kunde dette Slags Fiskeri ikke vedvarende drives med den tilbørlige Kraft, og da hertil kom, at Garnfisket den hele Tid gav et mindre godt Udbytte, blev Fiskeriet ogsaa paa denne Strækning lidet tilfredsstillende. Enkelte Dage fiskedes ret godt ved Balskad, men fra Begyndelsen af Marts var der meget Uveir til Hinder for Bedriften. Efter den 20de Marts begyndte som ovenfor anført Fiskerne fra Østlofoten at søge til de vestligste Vær, og i Værene paa Flakstads og Mossenæsø henlaa saaledes den 6te April omtrent 880 Baadmandskaber eller ca. 4000 Mand. Den største Deel af den fremmede Almue begav sig paa Hjemveien mellem den 12te og 15de April, da Fisket ansaaes for at være tilende og den 17de var der ingen fremmede Fiskere tilbage.

Med den til Vestlofoten søgende Almue fulgte ogsaa et større Antal Døkhørfartøier, hvoraf omtrent 140 henlaa i de vestligste Vær i Begyndelsen af April. Ogsaa disse forlode Distriktet ved Midten af den nævnte Maaaned.

I Overeensstemmelse med hvad der skede forrige Vinter blev der i Genhold til Lov af 23de Mai 1857 dens § 11 udvist tvende Havstrækninger, den ene ud for Storvaagen og Drsvaag, den anden ud for Hopen og Kalle, paa hvilke der efter den 10de

Februar ikke maatte bruges Garn. Ligeledes var som tilforn Garnbruget udelukket fra Østnæsffjorden indensfor Følshad og Bæterfjord. I Østnæsffjorden blev denne Vinter gjort Forsøg med Brug af Rastnet efter Skrei, men Forsøget mislykkedes paa Grund af Bوندens Bestaaenhed.

Saavel i Østnæsffjorden som overalt i Østlofoten var det Tilfældet denne Vinter, at Fisken i Regelen ikke holdt sig ved Bunden, saa at der jevnlig maatte bruges saakaldte Flyde-Redskaber, noget der ellers ikke har pleiet at ske uden mod Fiskets Slutning.

Redensstaaende Tabeller, der ere ordnede paa samme Maaede som i de tidligere afgivne Værsberetninger, indeholde Resultaterne af den af Opshynet foretagne Optælling af Fiskere, Baade, osv.

Fortegnelse

over det i Lokstaden den 16de Mars 1862 forsamlede Antal Giffere, disses Hjemsteder og Fordeling ved de forskjellige Redskaber.

Fra hvilket Præs fegiel.	Garn.		Pine.		Dybsagn.		Samlet Antal.		
	Mand.	Baade.	Mand.	Baade.	Mand.	Baade		Giffere.	Baadmandfaber.
						med Kimer.	uden Kimer.		
Threndhjem's By.	-	-	-	-	39	13	39	13	43
Bøien	-	-	-	-	3	1	3	1	1
Stadsbygden	100	26	8.7	-	16	6	116	26	32
Ørlandet	12	3	10	-	230	6	242	78	79
Bjogn	-	-	-	-	46	1	46	16	16
Hafjorden	-	-	-	-	68	3	68	23	23
Hjørner	-	-	-	-	34	6	34	12	12
Søndre Th. hjem's Amt	112	22	29	-	436	16	548	169	176

Krosten	16	3	3	-	-	-	-	-	16	3	3
Mtteren	-	-	-	-	33	1	10	33	11	11	11
Indereen	-	-	-	-	9	-	3	9	3	3	3
Betfladen	-	-	-	-	25	-	9	25	9	9	9
Sparsboen	-	-	-	-	5	-	2	5	2	2	2
Kosnæs	-	-	-	4	1	1	1	6	2	2	2
Kamsø	-	-	-	-	3	-	1	3	1	1	1
Nærø	59	10	10	11.4	79	8	23	138	41	41	41
Kolbered	99	17	18	12.6	1	3	18	316	123	124	124
Nordre Th. hjem's Amt	174	30	31	-	2	7	27	551	195	196	196
Winddalen	113	20	20	11	-	-	43	203	63	63	63
Brens	486	82	84	12.4	28	25	201	921	289	291	291
Rege	302	60	60	8.3	56	43	7	365	80	80	80
Afshoug	1578	280	304	11.3	127	219	1	1911	376	402	402
Bøien	841	149	151	12.5	7	-	1	850	153	155	155
Kæmne	923	157	163	12.2	20	18	29	1011	191	197	197
Steinræs	671	117	118	13	2	-	2	676	119	120	120
Bo	344	60	63	11	-	3	-	347	61	64	64
Lurø	220	39	50	11.5	26	46	2	313	75	87	87
Neds	668	114	116	11	21	66	4	811	161	163	163
Gillestaa	490	86	91	9.7	38	67	5	583	113	119	119
Beteren	166	28	35	9	27	7	-	173	30	30	30

Skjerfud	640	116	120	10	31	176	38	40	6	-	2	822	156	162
Saltbaten	342	62	63	10. ⁸	17	12	3	3	4	-	2	358	67	68
Bods	281	48	72	10. ⁶	17	150	39	46	53	5	18	484	110	141
Jorden	410	73	123	10. ⁴	36	92	27	34	90	3	38	592	141	198
Stegen	317	53	103	11. ⁷	9	173	41	59	104	6	39	594	139	207
Øammerø	302	50	91	11	4	165	42	54	31	3	11	498	106	159
Nofen	225	48	63	9. ²	10	191	50	66	49	9	12	465	119	150
Ledingen	215	37	56	10. ⁸	13	36 ^a	112	131	77	19	13	661	181	219
Waagen	240	43	67	10. ⁶	21	750	206	287	58	20	10	1048	279	384
Borge	101	17	19	9. ²	2	40	10	13	-	-	-	141	27	32
Bufensæs	447	84	133	9. ⁵	83	241	61	80	-	-	-	688	145	213
Skafud	383	71	143	9. ⁴	71	60	15	24	4	2	-	447	88	169
Skadel	169	30	45	11. ²	16	500	116	150	33	16	-	702	162	211
Bo	12	2	3	10	1	31	8	11	5	-	2	48	12	16
Overberg	24	4	6	10	2	-	-	-	7	2	1	31	7	9
Ørmland	186	31	44	12. ⁴	21	102	28	37	4	-	2	292	61	83
Nordlands Amt	11096	1961	2406	-	706	3546	917	1160	1393	102	531	16035	3511	4199
Trondensæs	886	149	230	10. ³	35	74	21	27	20	9	3	980	182	269
Skæfjord	386	67	73	13	-	-	-	-	18	-	8	404	75	81
Skofud	550	92	157	9. ³	30	291	70	85	25	6	5	866	173	253
Truus	264	44	78	11	9	143	39	46	16	3	4	423	90	131
Erneff	270	43	70	10	26	127	34	42	10	1	3	407	81	116
Maatskelven	6	1	2	12	1	-	-	-	-	-	-	6	1	2
Nordlands Amt														
Balsfjorden	6	1	1	7	-	190	49	49	14	2	4	210	56	56
Trondø	24	4	4	8. ⁵	-	121	34	34	29	7	5	174	50	50
Rarids	-	-	-	-	-	39	10	10	7	2	1	46	13	13
Lyngen	55	11	11	11. ⁶	-	139	34	34	-	-	-	194	45	45
Øfverø	-	-	-	-	-	20	5	5	-	-	-	20	5	5
Sunnmørs Amt														
2447	412	626	-	-	101	1144	296	332	139	30	33	3730	771	1021
Søndre Fjshjems Amt														
112	22	29	-	-	-	-	-	-	436	16	131	548	169	176
174	30	31	-	8	7	2	2	2	370	27	136	551	195	196
Nordlands Amt														
11096	1961	2406	-	-	706	3546	917	1160	1393	102	531	16035	3511	4199
2447	412	626	-	-	101	1144	296	332	139	30	33	3730	771	1021
Sunnmørs Amt														
13829	2425	3092	-	-	815	4697	1215	1494	2338	175	831	20864	4646	5592

Søndre Fjshjems

Amt

Nordlands Amt

Sunnmørs Amt

Sunnmørs Amt

Sunnmørs Amt

Sunnmørs Amt

Reca pitulafacton.

over de i Købstens forskjellige Kjøkkøer den 16de Marts 1862 forsamlede Antal Kjøkkere samt disses Fordeling ved de forskjellige Redskaber.

Likhedssted i Kjøsten.	Garn.				Line.				Dybvaagn.				Samlet Antal.	
	Mand.	Baadmandfaber.	Baade.	Garnbaade ndruftede med Kiner.	Mand.	Baadmandfaber.	Baade.	Mand.	Dybvaagn.		Kjøkkere.	Baadmandfaber.	Baade.	
									med Kiner.	uden Kiner.				
Brettesnæs	104	19	30	7	185	55	64	2	1	-	291	75	95	
Straaden og Guldsbrandsø	1702	300	419	2	508	126	169	606	11	276	2816	713	875	
Skjoldbøer	36	6	9	-	28	9	10	-	-	-	64	15	19	
Ødøer og Hølle og Dønæssforden	298	52	68	19	718	207	285	126	51	12	1142	322	416	
Svølver med Oslan	1333	229	348	70	502	140	164	286	43	77	2121	489	632	
Kædevaag med underliggende Rør	1473	257	275	7	380	106	127	150	11	48	2003	422	461	
Storvaagen med Ræksen	1040	180	196	51	82	22	24	273	2	118	1395	322	340	

Støvvaag	561	96	126	31	119	35	47	179	6	74	859	211	253
Dønæss	350	59	97	29	246	65	73	51	1	22	647	147	193
Høpen og Skalle	821	139	202	40	430	97	132	60	6	18	1311	260	358
Hønningskøer, Kjøkkøer og Guldbøgen	2408	420	427	-	784	172	174	457	-	165	3649	757	766
Kjøkkøer	18	3	3	-	27	7	7	-	-	-	45	10	10
Stoffkøkkøer	24	4	4	-	11	2	2	-	-	-	35	6	6
Kalbergsøerne	42	7	9	-	4	1	1	-	-	-	46	8	10
Støvvaag	179	30	31	19	94	26	30	11	3	2	284	61	66
Støvvaag og Øsøen	887	151	190	93	187	47	56	58	16	7	1132	221	269
Stene (løve og nedre)	214	37	48	19	22	5	7	40	18	2	276	62	75
Ure	223	42	75	36	58	17	28	23	3	7	304	69	113
Støvvaagholmen, Støvvaagholmen og Rastad	130	25	46	25	35	9	12	-	-	-	165	34	58
Støvvaag og Rastad	432	87	97	85	99	24	25	9	-	3	540	114	125
Støvvaag og Rastad	330	58	65	58	86	21	23	-	-	-	416	79	88
Støvvaag og Rastad	327	60	102	60	11	3	4	4	2	-	342	65	108
Støvvaag og Rastad	474	85	116	85	31	7	12	3	1	-	508	93	129
Støvvaag	56	10	14	10	7	2	2	-	-	-	63	12	16
Støvvaag	121	20	28	20	-	-	-	-	-	-	121	20	28
Støvvaag og Rastad	246	49	67	49	43	10	16	-	-	-	289	59	83
Sum	13829	2425	3092	815	4697	1215	1494	2338	175	831	20864	4646	5592

Som anført i min forrige Aarsberetning udviste Optællingerne den gang en Forringelse med 1774 Mand i samtlige Fiskeres Antal fra 1860 til 1861, da der var 1665 Garnbrugere flere, men 313 Linefiskere og 308 Dybsagnfiskere færre.

Dette Aars Optælling viser atter en Forringelse, med 1628 Mand nemlig, i samtlige Fiskeres Antal fra 1861 til 1862. Men denne Gang er Linefiskernes Antal endogsaa tiltaget igjen med 53 Mand, medens der er 874 Garnfiskere og 807 Dybsagnfiskere færre end forrige Aar. Den nævnte Forringelse med 1628 Mand i det Hele falder med 60 Mand paa Søndre Thronhjems Amt, 131 paa Nordre Thronhjems Amt, 476 paa Nordlands Amt og med 961 Mand paa Finmarkens Amt.

De her omhandlede Optegnelser have ifkuns fundet Sted i 3 Aar, og det er saaledes en Selsfølge, at der ifkuns med Varsomhed maa udledes Slutninger fra dem. Dog tør vel hvad der nu foreligger ansees for tilstrækkeligt til at godtgjøre, at der ikke har vist sig nogen mærkbar Tendents til Indskrænkning enten af Garnbrug eller af Linebrug og at Forringelsen i Fiskernes Antal i det Hele hovedsagelig har sin Grund i de rige Fiskerier, der nu i længere Tid have faldt i Finmarken og til hvilke efterhaanden alt større og større Deel af Almuen i Senjen og Tromsø udelukkende holde sig, samt i den Omstændighed, at der afvigte Winter allerede tidligt begyndte et vedvarende særdeles godt Fiske i Randsdalen saavel som flere Steder nordenfor, hvor en ikke ringe Almue fandt lønnende Bestfjelligelse.

Nedenstaaende Tabel indeholder Resultatet af Opfyndets Optælling af Kjøb fartøier og Bygdefarsjægter, deres Mandfaber, o. s. v.

Tabel III.

over Kjøb fartøier og Bygdefarsjægter, forsamlede i Kofoten den 10de Marts 1862, disses Hjemsteder, Drægtighed, Antal af Besætning, o. s. v.

Hjemsted.	Rennert eller Galeas.		Slup.	Jagt.	Jagtegaleas eller Søgt.		Flette.	Samtlige Fartøiers		Samlet Drægtighed i Kønder.	Besætning.	
	Fornert eller Galeas.	Slup.			Fiskefars.	Fiskef.		Antal.	Besætning.		pr. Fartøi.	Samlet Drægtighed i Kønder.
Bergen	1	5	17	-	-	-	-	23	121	10770	5.3	470
Narvik	1	-	2	-	-	-	-	3	17	1600	5.7	530
Mohe	1	1	1	-	-	-	-	3	14	1350	4.7	450
Christianslund	1	9	15	-	-	-	-	26	132	10900	5.1	385
Throndhjem	2	4	24	-	-	-	-	94	515	41000	5.5	436
Indherred	-	-	-	-	17	1	-	18	85	6400	4.7	356
Kofen	-	-	3	-	3	-	-	6	22	2140	3.7	357
Randsdalen	-	1	5	-	16	2	1	25	125	9500	5.0	380
Helgeland	1	1	24	-	19	45	-	90	369	49500	4.0	550
Gallen	4	5	41	-	19	10	-	79	350	35960	4.4	468
Kofoten og Besteraalen	2	2	10	-	10	-	-	24	83	11380	3.5	474
Senjen og Tromsø	-	-	7	-	4	-	1	12	59	4900	4.0	483
Sum	13	28	149	153	58	2	403	1892	182500	-	-	-

Af ovenstaaende Tabel fremgaer, at de til Lofotfisket søgende Fartsøiers Antal siden forrige Aars Fiske er formindsket ikke saa ubetydeligt ligesom ogsaa at det især er for Thronhjems Bedkommende at Formindskelsen har fundet Sted. Det tør imidlertid antages, at Antallet af Fartsøier i Virkeligheden var noget større end Tabellens udviser, da flere paa den Tid da Optællingen foretoges ikke vare fremkomne til Fiskebistrikket, ligesom nogle da havde forladt dette for at begive sig til Finnmarken.

Ifølge foranstaaende Tabeller udgjorde det samlede Antal af Fiskere og Fartsøiersfolk ved afvigte Vinters Lofotfiske 22,756 Mand.

Nogen Optælling af Raafispartiet blev iaar ikke foretaget, idet der ikke var Udbyg til at saa den tynderlig paalidelig paa Grund af at Kjøbefartsøierne formodentlig det mislige Fiske jævnligen flyttede fra Sted til andet. Efter hvad jeg havde Anledning til at bringe i Erfaring, tør jeg neppe antage, at det samlede Parti, der virkede til Klipfisk, er at anslaa til mere end omtrent 3500 store Tusinder Fisk (4,200,000 efter smaa Tusinder).

Da Kjøberne i Begyndelsen af Fisket paa Grund af de høie Priser og i Haab om et godt Fiske tildeels afholdte sig fra at købe og da Mængden af de fremmede Kjøbere først seent naaede frem til Distriktet, blev der virket et forholdsvis langt større Parti Rundfisk. Dette er dog neppe at anslaa til mere end omtrent 5500 store Tusinder (6,600,000 efter smaa Tusinder), og medregnet hvad der medgik til Fortæring under Fisket, har det samlede Udbytte af dette Aars Lofotfiske neppe overstegit $9\frac{1}{2}$ Million Fisk, regnet efter store Tusinder, eller $11\frac{1}{2}$ Million, regnet efter smaa Tusinder.

Af det virkede Produkt tør det antages, at omtrent 20 Stkr. Fisk i Gjennemsnit ville udfordres for at give en Bog Klipfisk og at 27 à 28 Stkr. Fisk ville give en Bog Rundfisk. Af Tran er der antagelig virket omtrent 15000 Tønder og af Rogn neppe over 7000 Tønder.

Ved Fiskets Begyndelse var Prisen paa Raafisk næsten overalt 4 Spd. pr. stort Hundrede, den steg allerede i Begyndelsen af Marts Maaned til 5 à 5 $\frac{1}{2}$ Spd. og gik endog op til 6 $\frac{1}{2}$ Spd. I Sfnassfjorden var Fiskeprisen gjennemsnitlig noget under 5 Spd. I Vestfoten vare Priserne omtrent de samme som i Ostfoten, mod Fiskets Slutning endog noget høiere. For Le-

ver betalttes 5 $\frac{1}{2}$ à 6 $\frac{1}{2}$ Spd. og for Rogn fra 5 til 5 $\frac{1}{2}$ Spd. Tønden. I det Hele taget blev der vistnok for Almuens Bedkommende ved disse ganske usædvanlig høie Priser for nogen Deel bødet paa Misligheden af Fisket, men i Skraaven og Svolvevær t. Cr. var dog Udbyttet for mange Fiskere ikke engang tilstrækkeligt til at dække Udgifterne til Logis og dagligt Forbrug under Fisket.

Beskrivelse og Tab af Redskaber var under dette Fiske i det Hele taget vistnok ikke større end det østere har været, men maatte selvfølgelig blive mere end almindeligt søeligt paa Grund af det mislige Fiske. I Vestfoten var Tabet meget ringe; i Ostfoten blev det derimod større end det ellers skulde blevet ved den ovenfor paaviste Omstændighed, at Garn og Liner maatte sættes høit fra Bunden om Jangst skulde erhødes, hvorved der selvfølgelig kom til at stee mere Sammenvikling. De i Ostfoten indbjergede Redskaber ere opbevarede i Svolvevær og de i Vestfoten indbjergede paa Reine. Den over de efterliggende bjergede Redskaber lovbestemte Fortegnelse, hvoraf Aftryk vedliggør, er distribueret paa samme Maade som de foregaaende Aar. Regnskabet udviser en Udgift ved bjergede Redskaber af 253 Spd. samt en Indtægt af 304 Spd.

Med Hensyn til Sundhedstilstanden skal jeg ved at henvise til de af vedkommende Fiskelæger indsendte Beretninger kun tilføje mig at meddele, at der ogsaa iaar allerede for Almuens Ansømt i Fiskebistrikket var indtruffet nogle Tilfælde af Diphterit, der dog ikke var meget ondartet, og hvoraf flere Fiskere bleve angrebne. Af de af Fiskelægerne i Skraaven, Kabelvaag og Henningsvær behandlede Patienter havde 16 Nervefeber, 31 Lungebetændelse og 15 af Patienterne døde; fra den i Buksnæs stationerede Fiskelæge er ingen Opgave modtaget.

Ved Ulykkestilfælde vides under dette Fiske at være omkommen 3 Mand i Hopen, 2 i Balsfad, 4 i Sund og 3 Mand i Sorvaagen eller i det Hele 12 Mand.

Døstnet var i Virksomhed fra den 16de Januar til den 14de April. Døstnetbetjente vare: Lieutenanterne Otto og Bergh, Styrmandene Cappelen og Michelet samt Lensmandene Kjelsberg, Strøm, Bentzen og Tønder.

Af de ekstraordinære Dommere forrettede Cand. jur. Nielsen i Ostfoten og Cand. jur. Mathiesen i Vestfoten.

Af Opsyntet blev der forelagt ialt 163 Mulfter, af hvilke de 161 vedtoges og indbetaltes ved Forelæggelsen. Af disse defreteredes 27 for at have sisset uden Baadmærker, 77 for Brug af forbudt Redskab paa deelt Fær, 7 for utilbørlig Behandling af Andenmands Redskab, 5 for at have begivet sig paa Seen til Trækning af Redskab for Morgensignal, 12 for Udsætning af Redskab efter Aftenignal, 4 for Overstaaen af Redskab om Søndagen, 12 for Forstyrrelse af den almindelige Rolighed, 13 for ulovlig Handel, 5 for ulovligt Brændeviinsalg og en for Udsalg af Brændevin i mindre Parti end 40 Potter for Al. 8 om Morgen. Ved de i Anledning af de 2de ikke vedtagne Mulstforelæggelser reiste Politisager blev den ene, der angik Overtrædelse af Lov af 23 Mai 1857 dens § 9 hævet, da Angjældende vedtog og betalte den ham forelagte Mulst; den anden, der angik ulovligt Brændeviinsalg, hævedes forinden Dom blev assagt.

Deels efter Overenskomst i private Tvistigheder og deels ifølge Retsforlig blev der endvidere erlagt 8 Mulfter, hvoraf 6 tilfaldt Baagens, 1 Buksnæs og 1 Alstahougs Fattigkasse.

Samtlige Mulsters Beløb udgjør 759 Spd., hvoraf 443 Spd. tilfaldt Statskassen; af de øvrige 316 Spd. tilfaldt 164½ Spd. Baagens, 148 Spd. Buksnæs, 2 Spd. Flakstads og 1½ Spd. Alstahougs Fattigkasse; endvidere tilfaldt Lensmanden i Baagen 15 Spd. som Numelder.

Der blev i det Hele optaget 19 Forhører, af hvilke 1 angik Manddrab, 7 simpelt Tyveri, hvoraf det ene i Forbindelse med fredsforskyrende Udfærd og Trudsel om Jldspaafættelse, 1 Indbrudstyveri, 1 Tyveri og Bedrageri, 6 Bedrageri, hvoraf 4 betræffende Leieskarle, som i bedragerisk Hensigt havde forhyret sig til Flere, 1 Beskadigelse af Telegrastraaden, 1 lovstridig Udfærd af Matroser i Skibstjenesten og 1 udvist ubillig Haardhed af Skipper mod Matros. 3 Justitsager paadømtes under Riffet.

Af de 5 private Sager, der bleve incaminerede, angik 1 Misligholdelse af Fragtkontrakt, 1 Erstatning for ødelagt Baad, 1 Leie af Korbod og 2 Grefornærmelse. Endvidere blev der optaget 1 Soforklaring og afholdt 1 Besigtelses- og Tægt-Forretning samt optaget 1 Tingsvidne til Erhvervelse af Bevis for at et Hartoi var norff bygget.

De extraordinaire Dommeres Fogedmyndighed kom ikke til Anvendelse.

Under Riffet blev der af Opsyntet udvist Tomter til 4 Korboder med Hælder, hvoraf 3 paa Statens Grund i Skraaven og 1 paa den beneficeerede Eiendom Fjlstad i Baagens Sogn.

Statskassens Udgifter ved Opsyntet og extraordinair Retspleie, der for Aaret 1857 udgjorde 8392 Spd., beløber sig for Aaret 1858 til 7157 Spd. Af det for Budgetterminen fra 1ste Juli 1860 til 1ste April 1863 bevilgede Beløb 22,000 Spd. er altsaa tilbage til Dækkelse af Udgifter i Tidsrummet fra 1ste Juli 1862 til 1ste April 1863 6451 Spd., hvilket tør antages ialfald paa det Nærmeste at blive tilstrækkeligt. Forøvrigt skal jeg tillade mig i denne Forbindelse at anføre, at der i de sidste to Aar er for Telegrafering udbetalt 355 Spd. 112 Skill., der altsaa komme igjen til Indtægt for Statskassen, i hvilken ogsaa for disse to Aar er indbetalt et gennem Opsyntet indkommet samlet Mulstbeløb af 609 Spd.

Ved Hensyn til Størrelsen af det Beløb, der i den kommende Budgettermin eller i Tidsrummet fra 1ste April 1863 til 1ste April 1866 bør være at søge bevilget til Bestridelse af Udgifter ved Opsyntet og extraordinair Retspleie, troer jeg, som ved Skrivelse af 6te Februar d. A. tilmeldt det Kongelige Departement, at turde antage, at Beløbet som Følge af at der ikke fremtidig som hidtil er Spørgsmaal om Bygningers Dyrelse, maa kunne indskrænktes til 21,000 Spd. for Budgetterminen eller 7,000 Spd. aarlig.

Fra Begyndelsen af Riffet var den inden Lofoten indrettede Telegraf til almindelig Benyttelse. Under alle Omstændigheder maatte det have været at vente, at Almuen ifflens lidt efter lidt vilde komme til at drage den tilsigtede Nytte af Telegrafen, og Riffets Bestaaenhed bidrog vistnok Sit til at gjøre dens Brug mindre end ellers vilde blevet Tilfældet. Dog gaves der flere Exempler paa, at Riffere indrettede sig efter de pr. Telegraf erholdte Efterretninger og derved opnaaede et kaaleligt Marsudbytte.

I en lang Række af Aar har Lofotriffet i det Hele ikke afgivet saa ringe Udbytte som afvigte Vinter. Ikke engang i den almindeligviis bedste Riffetid — omtrent fra 20de Februar

til 20de Marts — faldt der nogensteds synderligt rigt Fiske. Det er en gammel Erfaring, at naar der staaer Eisd i Vestfjorden, gjer dette Lofotfisket usæd. I Winter fikedes i Lofoten ofte Skrei, som indeholdt deels Eisd, deels Lodde. Eisd var i usædvanlig Mængde under Kysten ligesaa vel i Nordland som i Baarsildfiskeri-Distrikterne. Naar derhos hensees til at der som i det foregaaende er omnævnt ikke alene i Jimmarken, men ogsaa i Namdalen og flere Steder nordenfor iaar faldt rigt Lofotfiske tildeels samtidigt og tildeels umiddelbar før eller efter Lofotfisket, tør det være en ganske rimelig Antagelse, at endeel af de ellers til Lofoten søgende Fiskestimer i Winter kunne have søgt andetsteds hen. Men i ethvert Fald synes det, som Skreien har søgt under Lofoten tidligere paa Aaret end sædvanligt. Nogen Uregelmæssighed fra Aar til andet viser sig stedse ved Streiffisket ligesom ved Baarsildfisket, og derved er der vistnok ogsaa oftere blevet mindre Udbytte af Lofotfisket, der hovedsagelig drives af en langveisfra kommende Almue, der selvfølgelig ikke kan give sig ivoi ganske paa det Uvisse, men faaer indrette sig paa at være i Lofoten den Tid af Aaret, som lange Narrækkers Erfaring har vist gennemsnitlig er den bedste Fiske-tid. Som anført var denne Vinters Fiske saagodtsom forbi med Marts Maaned, hvorimod det allerede begyndte tidligt i Januar; og om det ogsaa ikke skulde have været Tilfælde — hvad dog er ganske sandsynligt — at Skreien ogsaa har været under Lofoten samtidigt med at rigt Skreifiske udenfor Regelen forefaldt i Namdalen allerede fra tidligt i December, er det dog saaledes sikkert nok, at før Lofotfisket havde det været heldigt om Almuen, istedetfor at komme sildigere end sædvanligt, var kommen tidligere. Mange erfarne og oplyste Fiskere dele den Mening, at det mislige Udfald af Fisket finder sin rimelige Forklaring i de her antydede og lignende Omstændigheder. Dog har der ogsaa, som venteligt, været anført andre Grunde. Naar Uheld ramme er Almuen som oftest tilbøielig til at give menneskelige Indretninger Skyld derfor, og fornemmelig hvad der af disse ikke har lange Tidens Sædvane for sig. Det har saaledes ikke været ualmindeligt at høre Misligheden af denne Vinters Lofotfiske forklaret som Følge deels af de nye Lovbestemmelser, deels af Dampskibsfarten og endelig endogsaa som Følge af Telegrafens. Denne sidste Antagelse er vel især et betegnende Exempel paa

hvilke Urimeligheder der kan faa Indpas hos Almuen, naar Mismod først er overkommet den. Mod Slutningen af Fisket kom det til min Kundskab at der havde spredt sig et Rygte om, at der i Sinesfjorden skulde henligge Masser af død Fisk langs Landet, og at dette blev tilskrevet Virkningen af den i Fjorden lagte Telegrafstabel. Med den Betragtning, at ingen om nok saa urimelig Fordom bør oversees, men saavidt muligt mødes med Fakta, sendte jeg strax en Opsynsbetjent til Stedet, og det b-gav sig da, at der virkelig laa saameget til Grund for Fortællingen, som at nogle faa Skrei var henliggende ved Stranden; kun havde Rygtet ikke medtaget, at det noksom viste sig, at Fisken havde været i Menneskehaand.

Hvad Dampskibsfarten angaaer, har det tidligere været en ganske almindelig Mening hos Almuen saavel i Lofoten som andetsteds, navnlig ved Baarsildfiskeriet, at den maatte være skadelig Indflydelse paa Fisket, og for ikke at støde an imod en saa almindelig raadende Mening, har man ogsaa troet at maatte lade Lofotfisket undvære de ellers oien synligt store Fordels af det bedre Kommunikationsmiddel. Om det endogsaa kan være at antage, at Eilden inde paa grundt Vand eller i trang Fjord kan ved Larm og Støi bringes til saadan uelbtellig Bevægelse, som vil have Indflydelse paa Notekast, har det imidlertid nok som vist sig, at Baarsilden ikke skyer Kysten fordi Dampskibe fare der. Under de senere Aars rige Skreifiskerier i Jimmarken, som drives nær Kysten og ofte paa ifkun 6—8 Favne Vand, har Postdampskibet stadigen holdt sin Route over Fiskepladsene; og ved Skreifiskeriet paa Svandmøre have Dampskibe, som det sees af Fogdens Fiskeberetning for 1860, ikke alene været anvendte til Optagelse af fordrevet Redskab, men ogsaa til direkte Deeltagen i Fisket. Efterhaanden tabte sig ogsaa i Lofoten Frykten for at Dampskibes Gang skulde kunne være til Skade for det dersteds i det aabne Hav og paa 40—70 Favne Vand foregaaende Fiske, og jeg fandt mig saaledes foranlediget til i forrige Aarsberetning at udtale, at efter hvad jeg havde kunnet erfare var der et ganske almindeligt Dnske om at Postdampskibet maatte komme til i Fisketiden at anløbe Hemningsvær, Drøsvaag og Svolver. I det saadan Forsøining afsigte Winter indtraf samtidigt med det usædvanligt mislige Fiske, var det, efter hvad Erfaring i lignende Tilfælde stadigen har vist, ikke underligt,

at hiin idetmindste hos Enkelte kom til at gjælde som Aarsag til dette. Men almindelig er saadan Tanke ikke bleven, og jeg har al Grund til at antage, at man ved at fortsætte med den iaar begyndte Dampskibs fart til de nævnte Fiskesteder, vil ikke alene i høi Grad ramme Fiskeriets Lær, men ogsaa imødeforme den overveiende gjældende Mening hos Almuen.

Endelig er ogsaa, som anført, den nye Fiskelov bleven til- lagt Skyld for det mislige Fiske. Der var vistnok heller ikke Andet at vente. Ved Loven af 23de Mai 1857 er steet gjen- nemgribende Forandring i en Mængde Forholde, og navnlig er det at erindre, at Landværter og saakaldte Giere af faste Sæt tabte den Fortrinsret til Fiskehavets Brug, hvoraf de gjennem Tiderne havde sat sig i Besiddelse til Andres Fortrængsel. Mange af dem forekommer det, at Loven har gjort Brud paa deres vel- erhvervede Rettigheder, og det falder dem saaledes ikke let at gjøre sig fortrolige med den nye Ordning's Fordele for Fiskeriet. Maaften af Almuen, som netop ved den nye Lov er hjulpen til sin Ret, kommer deels ikke til Orde, deels ville dens Meninger angaaende Lovreglerne stedse findes i høi Grad paavirkede af de Meddeeltagere i Fiskeriets Bedrift, som leve under heldigere Bil- kaar. Hvorledes endogsaar Lovbestemmelser angaaende Fiskeriet maatte formes, er det at forudsæe, at indtil de have vundet lange Aarræffers Hævd skulle de blive Gjenstand for Klagemaal saa ofte Fiskeriet maatte være uheldigt. I denne Henseende gaaer det i Lofoten som ved Vaarsildeskiferiet. For dettes Vedkom- mende har det Aar efter Aar med megen Iver været fremholdt, at saafremt ikke Loven sørgede for en vis Størrelse af Garn- masser, maatte Sildemængden nødvendigviis komme til at aftage, og dersom den ikke sørgede for at hindre den uforsholdsmeessige Masse af Garnsætninger, vilde Silde ikke kunne naa ind til bekvemme Fiskepladse, — og aldrig har der været saamegen Vaar- sild under Kyften, aldrig er saamegen Vaarsild bleven fisket som iaar. Hvad der nu fornemmelig har været klaget over med Hen- syn til Lofotloven er:

1. at Flyderedskab kan bruges,
 2. at Garn kan bruges ligesaa Fiskets Begyndelse, og
 3. at Enhver kan i Regelen sætte sit Redskab hvor han vil.
- Forbud mod Flyderedskab fandtes ligesaaletid i den ældre som det findes i den nugældende Lofotlov, ligesom Saadant

hellerikke findes i Lovgivningen vedkommende andre Fiskerier. For Garnbrugets Begyndelse var derimod i den ældre Lofotlov sat som Regel, at "Fisken skulde have standset sit Indsig fra Havet og sættet Bunden." Til Begrundelse af at udelade denne Regel i Forslaget til den nye Lov findes udtalt i vedkommende Commissions Indstilling, (Storhingsforhandlingerne for 1857, O. No. 2, Pag. 30) saavel at det ved de store Fiskerier paa Søndmøre altid har været overladt til Enhvers egen Afgjørelse, hvor tidligt han vil bruge Garn, som iblandt Andet ogsaa, at "man ikke troede at burde lægge synderlig Vægt paa Erfarin- ger, der slutte sig til Formodninger om hvad der foregaaer paa "Havets Bund. Thi naar Aarsagen eller Forklaringsgrunden "til de forstfællige Resultater af Virksomheden paa Fiskepladsene "skal søges fremstillet gjennem deslige Formodninger, ser man "som oftest fra modsatte Sider Erfaringer stillede imod Erfarin- ger, og selve Spørgsmaalet besvaret nærmest i Overensstem- melse med Enhvers egne Duffer og forubfattede Meninger". Heri sees alle Commissionens Medlemmer paa Et nær at have erklæret sig enige.

Med Hensyn til de 2de forstnævnte Ankposter er det for- øvrigt at bringe i Erindring, hvad i det foregaaende er anført om Streiens tidlige Forekomst og om at den mindre holdt sig ved Bunden, i Betragtning af hvilke Omstændigheder det ialfald forekommer mig utvivlsomt, at endogsaar om Forbud mod Fly- deredskab og imod tidligt Garnbrug skulde ansees for tjenlige i Almindelighed, maatte det dog erkjendes under afvigte Vinters Fiske at have været til Nytte at deslige Forbud ikke eksisterede.

Hvad den 3die af de nævnte Ankposter betræffer tør jeg forudsætte, at der, efterat man har faaet affastet den gamle Ordning med Bærffjel og bestemte Sæt, som endogsaar medens den havde lange Tiders Sædvane for sig, viste sig ligesaaletid overholdelig som den var forenelig med de almindelige Begreber om Ret til at færdes paa Havet, ingenstunde kan blive Spørgs- maal om andet Slags Hænding end den som nu efter Lov af 23de Mai 1857 dens § II kan træffes ved Døphnet. Ved Lo- vens Istandbringelse var det en Forudsætning, at endogsaar denne Hænding ifkun undtagelsesviis burde finde Sted og at den efter- haanden skulde komme til at bortfalde. Efter mit bedste Skjøn er denne Forudsætning rigtig. Hvem der nuomstunder lider

Stade paa Redskab — og især dersom han tidligere var saakaldet Sæt-Gier — er ifkun altfor tilbøielig til at glemme, at heller ikke under den ældre Ordning var han sikret derimod, og Erfaring har neppe vist Skaden paa Redskab i det Hele at blive synderlig større end tidligere. Men endog om saa i nogen Grad var Tilfælde, er det vel utvivlsomt, at den forøgede Skadelidelse paa Redskab mangedobbelt opveies af Fordelene ved den frie Benyttelse af Havet, — ikke at tale om de særdeles store Midler, som skulde kræves til at overholde en Hædning i større Maalestof, som vel af Mange begjæres imedens den ikke finder Sted, men som det paa Forhaand kan vides at idetmindste ligesaa Mange vilde komme til ifkun lidet at respectere, naar den først var etableret. Paa foranferte Mulktfortegnelse findes opført 77 Mulfter for Brug af Garn paa de tvende mindre i Østloften til udelukkende Brug for Line- og Dybsagn-Fisere anviste Havstrækninger.

Idet jeg saaledes ikke kan finde ovenantvædede Anker imod Loven befæjede, er det heller ikke Tilfælde, at den hidtilhavte Erfaring foranlediger mig til i andre Henseender at bringe Forandringer i Lov af 23de Mai 1857 i Forslag.